

LAKIALOITE 5/2011 vp

Laki rikoslain 16 luvun 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Suomen kriminaalipolitiikassa on 2000-luvulla kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota vankien yhteiskuntakelpoisuuden palauttamiseen ja uusintarikollisuuden ehkäisyyn. Tärkeä osa tätä uudistusprosessia on ollut avolaitoksessa tuomiotaan suorittavien osuuden kasvu. Vaikka edellytyksistä avolaitoksiin siirrosta on säädetty laissa ja vangin kelpoisuutta avolaitossijoitukseen arvioidaan tarkasti, on järjestelmään kuitenkin jäänyt aukko. Avolaitoksesta luvatta poistuminen, karkaaminen, on mahdollista, eikä siitä voida tällä hetkellä määrätä riittävän vahvaa rangaistusta, joka nostaisi karkaamiskynnystä.

Avovankilasta luvatta poistumisesta voidaan nykyisin määrätä kurinpitorangaistuksena varoitus, oikeuksien menetys tai yksinäisyysrangaistusta enintään 14 vuorokautta. Lisäksi vanki siirretään takaisin suljettuun vankilaan. Vuodesta 2005 asti avovankilapakojen määrä on lisääntynyt vuosittain vuoden 2010 ollessa poikkeus. Avovankilapakoja tapahtui tuolloin 63, mikä on lähes kuusinkertainen määrä 12 vankilapakoon verrattuna.

Vuonna 2006 voimaan tullut vankeuslaki poisti mahdollisuuden määrätä hallinnollisena seuraamuksena avolaitoksesta poistumisesta

suoritetun ajan menetystä. Hallituksen esitykseen (HE 263/2004 vp) suoritettun ajan menettämistä koskeva säännös sisältyi, mutta eduskunnan käsittelyssä tämä mahdollisuus poistettiin, koska säännöstä pidettiin ongelmallisena perustuslain kannalta. Rikoslaisissa suljetusta vankilasta karkaaminen on säädetty rangaistavaksi. Suomessa vangin karkaamista koskeva säännös päätettiin kuitenkin rikoslain kokonaisuudistuksessa vuonna 1997 säilyttää laissa, koska sen katsottiin voivan nostaa karkaamiskynnystä ja tuomioistuimissa määrättävien rangaistusten määräämiseen katsottiin liittyvän etuja vangin oikeusturvan kannalta (HE 6/1997 vp).

Avolaitoksesta poistumiseen ei liity fyysisten valvontaesteiden kiertämistä, henkilökunnan vastustamista tai muita suljetusta vankilasta karkaamisen edellyttämiä toimia. Toisaalta juuri näistä syistä avovankilapakoja tapahtuu merkittävästi enemmän. Muuttamalla rikoslakia sisältämään myös avolaitoksista karkaamisen voitaisiin karkaamisen kynnystä nostaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 16 luvun 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 16 luvun 16 §, sellaisena kuin se on laissa 563/1998, seuraavasti:

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

16 §

Vangin karkaaminen

Vanki, pidätetty tai viranomaisen huostassa oleva kiinniotettu taikka sotilaskurinpitolaissa tarkoitettuun arestiin määrätty henkilö, joka kar-

kaa tai yrittää karata rangaistuslaitoksesta tai muusta säilöstä, mukaan lukien avolaitoksesta, taikka häntä vartioivan, saattavan tai kuljettavan henkilön huostasta, on tuomittava *vangin karkaamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 2011

Outi Mäkelä /kok
Kalle Jokinen /kok
Kari Tolvanen /kok
Markku Mäntymaa /kok
Sinuhe Wallinheimo /kok
Lasse Männistö /kok
Sofia Vikman /kok
Ari Torniainen /kesk
Juho Eerola /ps
Mikko Savola /kesk
Sanni Grahn-Laasonen /kok
Jukka Kopra /kok
Janne Sankelo /kok
Sampsa Kataja /kok
Markku Eestilä /kok
Lasse Hautala /kesk
Timo Heinonen /kok
Jaana Pelkonen /kok
Pia Kauma /kok
Tuomo Puumala /kesk
Rakel Hiltunen /sd
Elsi Katainen /kesk
Anne Kalmari /kesk

Timo V. Korhonen /kesk
Juha Sipilä /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Markus Lohi /kesk
Esko Kurvinen /kok
Sauli Ahvenjärvi /kd
Tapani Mäkinen /kok
Lenita Toivakka /kok
Pertti Salolainen /kok
Arto Satonen /kok
Petteri Orpo /kok
Leena Harkimo /kok
Eero Lehti /kok
Kari Uotila /vas
Anne-Mari Virolainen /kok
Harri Jaskari /kok
Mikko Alatalo /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Eero Reijonen /kesk
Teuvo Hakkarainen /ps
Kimmo Kivelä /ps
Reijo Hongisto /ps
Pauliina Viitamies /sd

Ilkka Kantola /sd
Osmo Kokko /ps
Sari Sarkomaa /kok
Jussi Niinistö /ps
Tom Packalén /ps
Arja Juvonen /ps
Jari Lindström /ps
Anne Louhelainen /ps
Jukka Kärnä /sd
Ari Jalonen /ps
Hanna Mäntylä /ps
Maria Lohela /ps

Ville Vähämäki /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Pentti Oinonen /ps
Pirkko Mattila /ps
Mika Kari /sd
Kaj Turunen /ps
Tuula Väätäinen /sd
Jari Leppä /kesk
Päivi Lipponen /sd
Sirpa Paatero /sd
Martti Mölsä /ps